

LEPIS

Sébastien Japrisot

Doamna din mașină cu ochelari și o pușcă | We know books

Titlu original:

La dame dans l'auto avec des lunettes et un fusil

Copyright © ÉDITIONS DENOËL, 1966

Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2022 pentru această ediție.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce
fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1

e-mail: redactia@crimescenepress.ro

tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax: 021.317.91.43

www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

JAPRISOT, SÉBASTIEN

Doamna din mașină cu ochelari și pușcă / Sébastien Japrisot ; trad. din

lb. franceză de Petru Frandin, - București : Crime Scene Press, 2022

ISBN 978-630-6542-10-9

I. Frandin, Petru (trad.)

821.133.1

Coperta colecției: ALEXANDRA BARDAN

Redactor: ALEXANDRU ARION

Corectură: MANUELA ARION

Tehnoredactor: LAURA TIBĂR

Bun de lipar: noiembrie 2022

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără
acorsul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește
conform Legii dreptului de autor.

Sébastien Japrisot

DOAMNA DIN MAȘINĂ CU OCHELARI ȘI O PUȘCĂ

traducere din limba franceză și note
de Petru Frandin

CRIME
SCENE
PRESS
2022

Nu am văzut niciodată marea.

Pardoseala carelată în alb și negru se unduie ca apa la câțiva centimetri de ochii mei.

Mă doare de mor.

Nu sunt moartă.

Când s-au aruncat asupra mea – nu sunt nebună: cineva, sau ceva, s-a aruncat asupra mea – m-am gândit: nu am văzut niciodată marea. Deja de câteva ore îmi era frică. Frică de a fi arestată, frică de orice. Îmi inventasem o grămadă de scuze idioate și tocmai cea mai idioată mi-a trecut prin minte: nu-mi faceți rău, nu sunt o persoană rea, voiam doar să văd marea.

Mai știu și că am strigat, am strigat cât de tare am putut, și că totuși strigătele mi-au rămas închise în piept. Eram ridicată cu forța de pe jos, eram sufocată.

În timp ce strigam, strigam, strigam, mă gândeam: nu este adevărat, este un coșmar, mă voi trezi în camera mea, și va fi ziuă.

Și acum, asta.

Mai tare decât toate strigătele, da, am auzit trosnetul oaselor de la propria mea mână, mâna mea pe care o striveau.

Durerea nu este neagră, nu este roșie. Este un puț de lumină orbitoare care nu există decât în mintea ta. Și totuși cazi în el.

Simt cum pardoseala îmi răcorește fruntea. Probabil am leșinat a doua oară.

Să nu mă mișc. În niciun caz să nu mă mișc.

Nu sunt întinsă pe jos, sunt în genunchi, cu arsura din brațul drept lipită de burtă, îndoită de durerea pe care aș vrea să o opresc, dar care îmi invadează umerii, ceafa, șalele.

Chiar lângă ochiul meu, prin perdeaua părului căzut, o furnică se deplasează pe o dală albă. Mai departe, o formă gri, verticală, care probabil că este țeava de la chiuvetă.

Nu-mi amintesc să-mi fi scos ochelarii. Probabil au căzut când am fost trasă în spate – nu sunt nebună: cineva, sau ceva, m-a tras în spate în timp ce-mi înăbușea strigătele – trebuie să-mi gălesc ochelarii.

De cât timp sunt așa, în genunchi într-o cameră de doi pe trei cufundată în penumbră? De mai multe ore, sau doar de câteva secunde? Nu am mai leșinat niciodată de când mă știu. E mai puțin decât o ruptură, seamănă cu o simplă zgârietură în amintirea mea.

Dacă aș fi fost aici de mult timp, atunci cineva de-afară s-ar fi îngrijorat. Și apoi, eram în picioare lângă chiuvetă, mă spălam pe mâini. Mâna mea dreaptă, pe care mi-o lipesc acum de obraz, este încă umedă.

Trebuie să-mi gălesc ochelarii, trebuie să mă ridic.

Când îmi îndrept capul – brusc, mult prea brusc – carelajul se învârte, îmi este teamă să nu leșin din nou, dar totul se liniștește, zumzetul din urechi, chiar și durerea. Se adună toată în mâna mea stângă, la care nu mă uit, dar pe care o simt ca de piatră, umflată peste măsură.

Mă agăț cu mâna dreaptă de chiuvetă, mă ridic.

După ce mă ridic, cu propria mea imagine ca prin ceață însoțindu-mi mișcările în oglindă, am senzația că timpul începe din nou să curgă.

Știu unde mă aflu: în toaleta unei benzinării de pe drumul spre Avallon. Știu cine sunt: o toantă care fuge de poliție, un chip spre care îmi îndrept chipul meu aproape să îl ating, o mână care mă doare și pe care o ridic în dreptul ochilor pentru a o vedea, o lacrimă care mi se scurge pe obraz și cade pe acea mână, zgomotul unei respirații într-o lume ciudat de silențioasă, eu.

Lângă oglinda în care mă văd, chiar când am intrat mi-am lăsat geanta pe o măsuță. Este tot acolo.

O deschid cum pot, cu mâna dreaptă și cu dinții, îmi caut a doua pereche de ochelari, cea pe care o folosesc pentru a scrie la mașină.

Acum mă văd bine, fața mea din oglindă este murdară de praf, plânsă, trasă de frică.

Nu mai îndrăznesc să-mi privesc mâna stângă, pe care o țin lipită de mine, presând-o de taylorul meu alb, murdar de sus până jos.

Ușa de la intrare este închisă. Și totuși am lăsat-o deschisă când am intrat.

Nu sunt nebună. Am oprit mașina. Am cerut să-mi facă plinul. Voiam să mă pieptăn, să mă spăl pe mâini. Mi s-a arătat o clădire cu pereți albi, separată de benzinărie. Înăuntru era prea întuneric pentru mine, așa că nu am închis ușa. Nu știu dacă s-a întâmplat imediat, dacă m-am pieptănat. Îmi amintesc doar că am deschis un robinet de la chiuvetă, că apa era rece – ba da, m-am pieptănat, sunt sigură! – și deodată, a fost ca un curent de aer, o prezență, un nu

știu ce viu și violent în spatele meu. Ceva m-a ridicat cu forța de pe jos, am strigat cât de tare am putut fără ca strigătele să-mi iasă din piept, nu am avut timp să înțeleg ce mi se întâmpla, durerea care îmi sfredelea mâna mă doborâse toată, eram în genunchi, eram singură, sunt aici.

Îmi deschid geanta din nou.

Banii mei sunt la locul lor, în plicul cu antet de la birou. Nu mi s-a luat nimic.

Este absurd, este imposibil.

Număr bancnotele, mă încurc, încep din nou, un fior rece îmi trece prin inimă: nu au vrut să-mi ia banii, sau altceva, tot ce au vrut – sunt nebună, simt că o iau razna – a fost să-mi rupă mâna.

Mă uit la mâna mea stângă, la degetele mele enorme și învinețite, și dintr-o dată nu mai suport, mă prăbușesc peste chiuvetă, cad în genunchi și urlu. Voi urla ca un animal până la sfârșitul lumii, voi urla, voi plânge și voi bate din picioare până când va veni cineva și voi vedea din nou lumina zilei.

Afară se aud pași grăbiți, voci, pietrișul scrâșnind.

Eu urlu.

Ușa se deschide brusc spre o lume orbitoare.

Soarele de iulie nu și-a schimbat locul deasupra dealurilor. Bărbații care intră și se apleacă peste mine, toți vorbind deodată, sunt aceiași pe lângă care am trecut când am coborât din mașină. Îl recunosc pe mecanic, doi clienți care trebuie să fie din regiune și care și ei se opriseră să facă plinul.

În timp ce mă ajută să mă ridic, plângând din toată inima, mintea îmi rămâne agățată de un detaliu stupid: robinetul de la chiuvetă încă mai curge. Acum o clipă, nici nu îl auzeam. Vreau să închid acel robinet, trebuie să-l închid.

Cei din jurul meu nu înțeleg nimic. Nici că nu știu de cât timp sunt aici. Nici că am două perechi de ochelari: mi-i întind pe cei căzuți și îmi repetă de zece ori că sunt ai mei, chiar ai mei. Îmi spun: „Calmați-vă, haideți, calmați-vă”, mă iau de nebună.

Afară, totul este atât de clar, atât de liniștit, atât de teribil de real încât lacrimile mi se opresc brusc. Este o benzinărie ca oricare alta. Pompe de benzină, pietriș, pereți albi, un afiș strident lipit pe o fereastră, un gard viu de salbă și de oleandru. Ora șase seara în toiu verii. Cum aș putea să țip, să mă rostogolesc pe jos?

Mașina este acolo unde am lăsat-o. Când o văd, îmi redescopăr vechea angoasă, cea care pândește în mine când s-a întâmplat. Voi fi interogată, mă vor întreba de unde vin, ce am făcut, voi răspunde greșit, vor ghici ce ascund.

În pragul biroului spre care sunt condusă, mă așteaptă o femeie în șorț albastru și o fată de șase-șapte ani, cu fețele curioase, abia îngrijorate, ca la spectacol.

Și aseară, la aceeași oră, cu păpușa ei în brațe, o fetiță cu părul lung mă privea apropiindu-mă. Și ieri seară mi-a fost rușine. Nu mai știu de ce îmi era rușine.

Sau mai degrabă da, o știu. O știu bine. Ochii copiilor sunt insuportabili pentru mine. E mereu, în spate, fetița care eram, care mă privește venind.

Marea.

Dacă lucrurile merg prost și sunt arestată, trebuie să ofer – cum se spune? – un alibi, o explicație, de acolo va trebui să încep.

Nu va fi chiar adevărul, dar voi vorbi mult timp, fără pauze, cu suspine în glas, voi fi victima naivă a unui vis de doi bani. Voi inventa orice ca să pară mai

adevărat: crize de dublă personalitate, bunici alcoolici, sau că am căzut de pe o scară când eram mică. Vreau să-i dezgust pe cei care mă pun la îndoială, vreau să-i înec sub un torent de ineptii siropoase.

Le voi spune: nu mi-am dat seama ce făceam, eram eu și nu eram eu, înțelegeți? Eu, m-am gândit că ar fi o ocazie bună să văd marea. Vinovata este cealaltă.

Îmi vor răspunde, desigur, că dacă aș fi vrut neapărat să văd marea, aș fi putut să o fac demult. Tot ce trebuia să fac era să iau un bilet de tren și să mă prezint ca vilegiaturistă la Palavas-les-Flots, știm pe alții care nu au murit din cauza asta, există vacanțe plătite.

Le voi spune că de multe ori am vrut să o fac, dar că nu am putut.

Este adevărul, de altfel. În fiecare vară, de șase ani, scriu la oficii de turism, la hoteluri, primesc pliante, mă opresc în fața vitrinelor să mă uit la costume de baie. Odată, am fost chiar și la un deget distanță – degetul care în cele din urmă nu a apăsat pe o sonerie – de a mă înscrie într-un club de vacanță. Paisprezece zile pe o plaja în Insulele Baleare, dus-întors cu avionul și vizită la Palma incluse, orchestră, salvamar și barcă cu vele rezervate pe durata sejurului, vreme bună asigurată de Union-Vie, nu știu câte altele, doar citind programul simțea cum te bronzezi. Dar înțelegeți dacă puteți, în fiecare vară, îmi petrec jumătate din vacanță la Hôtel Principal (există doar unul) în Montbriand, Haute-Loire, iar cealaltă jumătate lângă

Compiègne, la o fostă colegă de clasă care are „un soț al ei” și o soacră surdă. Jucăm cărți, *belote bridgée*¹.

Și asta nu pentru că țin atât de mult la tabieturile mele, nici că am o mare pasiune pentru jocurile de cărți. Nici nu sunt prea timidă. Este nevoie de un tupeu maxim pentru a-ți umple toți cunoscuții de suveniruri acvatice și din Saint-Tropez atunci când te întorci din pădure, de la Compiègne. Așa că nu știu.

Urăsc oamenii care au văzut marea, îi urăsc pe cei care nu au văzut-o, cred că urăsc întreaga lume. Asta este. Cred că mă urăsc și pe mine însămi. Dacă și asta explică ceva, atunci bine.

Numele meu este Dany Longo. Mai exact, Marie Virginie Longo. Am inventat-o pe Danielle când eram mică. Mint de când respir. Acum, Virginie mi-ar plăcea mai mult, dar să-i conving pe ceilalți să mă strige așa este practic imposibil.

Am douăzeci și șase de ani în acte, unsprezece sau doisprezece ca vârstă mintală, o sută șazececi și opt de centimetri înălțime, păr vag blond pe care îl decoloroz în fiecare lună cu peroxid de hidrogen în treizeci de volume, nu sunt urâtă, dar port ochelari – cu lentile fumurii, dragă, să ascund că sunt mioapă – și toată lumea își dă seama, toantă ce sunt – și ceea ce știu să fac cel mai bine este să tac.

În plus, nu am vorbit niciodată cu nimeni decât ca să cer sarea la masă – cu două excepții, și de fiecare dată am suferit. Urăsc oamenii care nu înțeleg din prima când le dai un bobârnac. Mă urăsc pe mine însămi.

1 – Belota este un joc de cărți foarte popular în Franța. Belote bridgée este o variantă mai complexă a acestui joc, care include și unele reguli de la bridge. (*n. trad.*)

M-am născut într-un sat din Flandra din care îmi amintesc un singur miros, acela de cărbune amestecat cu noroi pe care femeile au voie să-l culeagă de pe lângă mine. Tatăl meu, un imigrant italian care lucra la gară, a murit când aveam doi ani, zdrobit de un vagon din care tocmai furase o ladă plină cu ace de siguranță. Deoarece de la el am moștenit miopia, presupun că citise greșit ce scria pe ea.

Se întâmplase în timpul Ocupației și convoiul era destinat armatei germane. Câțiva ani mai târziu, tatăl meu a fost oarecum reabilitat. Păstrez în amintirea lui, în nu știu ce sertar al comodei, o medalie de argint, sau din metal argintiu, împodobită cu o tânără firavă care-și rupe lanțurile ca un om musculos la târg. De fiecare dată când văd un rupător de lanț făcându-și numărul pe trotuar, mă gândesc la tatăl meu, nu mă pot abține.

Dar nu sunt doar eroi în familia mea. La Eliberare, la mai puțin de doi ani de la moartea soțului ei, mama s-a aruncat de la fereastra primărei noastre, imediat după ce fusese rasă pe cap. De la ea nu păstrez nimic. Dacă într-o zi voi povesti cuiva, voi adăuga: nici măcar o șuviță de păr. Nu-mi pasă dacă vor face ochi mari, îngroziți.

O văzusem doar de două-trei ori în doi ani, biata fată, într-o cameră de vizită de la orfelinat. Nu pot să spun cum era. Săracă, probabil că și arăta săracă. Și ea era din Italia. Numele ei era Renata Castellani. Născută în San Appolinare, provincia Frosinone. Avea douăzeci și patru de ani când a murit. Am o mamă mai tânără decât mine.

Toate acestea le-am citit pe certificatul meu de naștere. Măicuțele care m-au crescut au refuzat me-

reu să-mi vorbească despre mama. După bacalaureat, când am devenit majoră, m-am întors în satul în care locuisem. Mi-au arătat locul din cimitir unde este înmormântată. Am vrut să economisesc pentru a face ceva, să-i cumpăr un mormânt, dar erau alți oameni îngropați cu ea, nu mi s-a dat voie.

Și apoi, nu-mi pasă.

Am lucrat câteva luni în Le Mans, ca secretară într-o fabrică de jucării, apoi la Noyon la un notar. Aveam douăzeci de ani când mi-am găsit un loc de muncă la Paris. De atunci am tot schimbat locurile de muncă, dar am rămas la Paris. Câștig în prezent 1 270 de franci² pe lună, net, pentru dactilografie, depunerea dosarelor, răspunsul la telefon și, ocazional, golirea coșurilor de gunoi, într-o agenție de publicitate care angajează douăzeci și opt de persoane.

Acest salariu îmi permite să mănânc fripturi și cartofi prăjiți la prânz, iaurturi și gemuri la cină, să mă îmbrac mai mult sau mai puțin așa cum mi-ar plăcea să fiu, să plătesc chiria unei garsoniere din Rue de Grenelle, să-mi umplu mîntea la fiecare două săptămâni cu Marie-Claire, în fiecare seară cu un televizor cu ecran mare super luminos cu două canale, pentru care mai am doar trei rate de plătit. Dorm bine, nu beau alcool, fumez moderat, am avut câteva aventuri, dar niciuna care să sperie portarul de bloc, nu am portar dar am stima vecinilor mei de alături, sunt liberă, lipsită de griji și absolut nefericită.

Probabil că cei care mă cunosc – graficienii de la agenție precum și băcanul din cartierul meu – ar fi uimiți că m-aș putea plânge.

2 – Echivalentul a aproximativ 1 735 euro în 2021 (sursa: <https://www.insee.fr/fr/information/2417794>). (n. trad.)